

Наталія ВЕНЖИНОВИЧ
Іван ПОЛЮЖИН

МІСЦЕ Й РОЛЬ АНГЛІЙСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ЛЕКСИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.

Випуск 2 (54)

УДК 811.161.2'373.45:811.111

DOI: [https://doi.org/10.24144/2663-6840/2025.2\(54\).22-27](https://doi.org/10.24144/2663-6840/2025.2(54).22-27)

Венжинович Н., Полужин І. Місце й роль англійських запозичень в лексиці української мови; бібліографічних джерел – 17; мова українська.

Анотація. Стаття присвячена опису та аналізу ролі й місця англійських запозичень в лексиці української мови. Розвиток словникового складу мови на всіх етапах її існування характеризується поступальністю, яка виражається в постійному збагаченні й удосконаленні як мови в цілому, та і її лексики зокрема. Значні перетворення у політичному, економічному, культурному житті країни призводять до змін у мовній політиці, що веде до поповнення лексичної системи мови новими одиницями, які запозичуються разом із новими явищами та поняттями. Зміни суспільно-політичного, державного й економічного устрою України, зміна переважної форми власності, науково-технічний процес, – усі ці події й процеси продовжуються і незалежно від свого позитивного чи негативного значення для українського суспільства продовжують бути причиною запозичення нових слів.

Лексичні запозичення в українській літературній мові займають важливе місце, оскільки фактично становлять один із найважливіших чинників розвитку кожної мови, яка претендує на високий культурний рівень, на відображення стану інтелектуального, культурного, економічного й політичного розвитку суспільства.

На сучасному етапі найпотужнішим джерелом лексичних запозичень в українській мові є англійська мова, зокрема її американський варіант. Англіцизми позначають поняття та предмети ІТ-технологій, техніки, мореплавства, військової справи, економіки, фінансів, спорту, мистецтва та ін. У зв'язку з бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій кількість англійських слів у нашій мові постійно збільшується.

Тема нашої наукової розвідки є актуальною, оскільки проблема дослідження запозиченої лексики, зокрема англіцизмів, залишається одним із важливих завдань у галузі українського мовознавства. Предмет дослідження – запозичення з англійської мови в українській. Мета статті – окреслити місце та роль англіцизмів у сучасній українській лексиці. Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань: 1) проаналізувати основні шляхи і причини запозичень; 2) з'ясувати місце та роль англіцизмів у лексичній системі української мови.

У статті застосовано *аналітико-описовий* метод для вивчення англійських запозичень у структурному й семантичному аспектах, а також найповнішого узагальнення та класифікації мовних фактів.

У результаті проведеного дослідження автори доходять висновку про вагомість запозичень з англійської мови в українську, а також пропонують виражено залучати в мову ці мовні одиниці, а там, де це можливо, використовувати еквіваленти українською мовою.

Ключові слова: англіцизми, англійська мова, українська мова, роль англіцизмів, чинники розвитку мови.

Формулювання проблеми. Розвиток словникового складу мови на всіх етапах її існування характеризується поступальністю, яка виражається в постійному збагаченні й удосконаленні як мови в цілому, та і її лексики зокрема. Значні перетворення у політичному, економічному, культурному житті країни призводять до змін у мовній політиці, що веде до поповнення лексичної системи мови новими одиницями, які запозичуються разом із новими явищами та поняттями. Зміни суспільно-політичного, державного й економічного устрою України, зміна переважної форми власності, науково-технічний процес, – усі ці події й процеси продовжуються і незалежно від свого позитивного чи негативного значення для українського суспільства продовжують бути причиною запозичення нових слів.

Лексичні запозичення в розвитку української літературної мови займають важливе місце, оскільки фактично становлять один із найважливіших чинників розвитку кожної мови, яка претендує на високий культурний рівень, на відображення стану інтелектуального, культурного, економічного і політичного розвитку суспільства.

На сучасному етапі найпотужнішим джерелом лексичних запозичень в українській мові є англійська мова, зокрема її американський варіант. Англіцизми позначають поняття та предмети ІТ-технологій, техніки, мореплавства, військової справи, економіки, фінансів, спорту, мистецтва та ін. У зв'язку з бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій кількість англійських слів у нашій мові постійно збільшується.

Тема нашої наукової розвідки є актуальною, оскільки проблема дослідження запозиченої лексики, зокрема англіцизмів, залишається одним із важливих завдань у галузі українського мовознавства. Предмет дослідження – запозичення з англійської мови в українській. **Мета статті** – окреслити місце та роль англіцизмів у сучасній українській лексиці. Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань: 1) проаналізувати основні шляхи і причини запозичень; 2) з'ясувати місце та роль англіцизмів у лексичній системі української мови.

У статті застосовано *аналітико-описовий* метод для вивчення англійських запозичень у структурному й семантичному аспектах, а також найповнішого

узагальнення та класифікації мовних фактів.

Аналіз досліджень. Проблеми іншомовних запозичень і процесам засвоєння їх присвячено чимало наукових досліджень українських мовознавців О. Потебні, І. Огієнка, С. Смаль-Стоцького, Ю. Жлуктенка, С. Семчинського, В. Жайворонка, М. Жовтобрюха, А. Бурячка, О. Муромцевої, Л. Лисиченко, О. Радзівської, Л. Симоненко, О. Стишова, В. Сімонок, І. Фаріон та ін.

Важливою умовою засвоєння запозичень є їхня контекстуальна фіксація, а також відзначення, з якої чи через яку мову вони прийшли. Давніші іншомовні запозичення належать до періоду Київської Русі, а пізніші – до часів формування і розвитку української мови. Ранні запозичення проникли переважно усним шляхом, а пізніші засвоювалися через літературні джерела, причому і через посередництво інших мов [Бурячок 1973, с. 140].

Є екстралінгвальні (зовнішні, позамовні) та інтралінгвальні (внутрішні, мовні) причини запозичень. До причин зовнішніх належать насамперед контакти між народами, зумовлені як близькістю географічного розташування (що не є обов'язковим), так і потребами спільного вирішення певних політичних, економічних питань, культурним та науковим обміном. При цьому розрізняють безпосередні контакти, що реалізуються за допомогою якоїсь іншої мови. Проте існування тісних і безпосередніх контактів з якимось народом не завжди зумовлює процес інтенсивних запозичень саме з мови цього народу. І навпаки, навіть віддалені, опосередковані контакти можуть викликати активний приплив запозичень із мов тих народів, з якими мова, що запозичує, безпосередньо не контактує.

Суто лінгвістичними причинами запозичень, на думку О. Муромцевої, є такі: а) потреба у поповненні, а то й створенні якоїсь лексико-семантичної групи, відсутньої або недостатньої в певний історичний момент у мові, що запозичає; б) потреба в семантичному обмеженні питомого слова, усуненні його багатозначності; в) термінологічна визначеність запозичуваного слова, яка склалася в мові – (чи мовах) – джерелі, порівняно з наявним відповідником у мові, котра позичає [Муромцева 1985, с. 60].

Головними тенденціями та важливими процесами в розвитку словникового складу української мови кінця XX – початку XXI століття О. Стишов вважає глобалізацію / автохтонізацію. «Глобалізація (від англ. *globalization*) – це процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації» [Стишов 2019, с. 14], що є причиною таких мовних явищ: 1) активного запозичення англіцизмів; 2) калькування; 3) інтенсифікації іншомовних словотвірних засобів; 4) активного вживання варваризмів та ін. Автохтонізація – це «виникнення і розвиток або відродження специфічних рис (питомих мовних явищ та одиниць) у національних мовах, які засвідчують їх відмінність від інших мов, неповторність» [Стишов 2019, с. 16].

Інтеграція України в міжнародний культурний та інформаційний простір зумовила швидкий процес оновлення лексики української мови, особливо

за рахунок запозичень та новотворів від запозичень. О. Стишов вважає, що на сучасному етапі серед позамовних чинників, які сприяють появі запозичень, істотну роль відіграють мода й лінгвальні та естетичні смаки, зокрема намагання мовців використати слова, яким властиве конотативне значення. Дослідник визначає такі причини активізації іншомовних лексичних джерел: а) потребою заповнення мовних лакун – поповненням певних тематичних груп, а то й створенням їх; б) браком слів, позбавлених будь яких конотацій, переважно в царині науково-технічної термінології та номенклатури; в) «номінативною безвихіддю» і прагненням до мовленнєвої економії, компактності; г) тенденцією до чіткішої диференціації слів за семантикою та сферами вживання тощо [Стишов 1999, с. 16].

На сучасному етапі найпотужнішим джерелом лексичних запозичень в українській мові є англійська мова, зокрема її американський варіант. Англіцизми позначають поняття та предмети техніки, мореплавства, військової справи, економіки, фінансів, спорту, мистецтва та ін. У зв'язку з бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій кількість англійських слів у нашій мові постійно збільшується.

Методи дослідження. У статті застосовано *аналітико-описовий* метод для вивчення іншомовної одиниці в структурному й семантичному аспектах, а також найповнішого узагальнення та класифікації мовних фактів.

Виклад основного матеріалу. Мовні контакти, запозичення, безпосередній вплив однієї мови на іншу – важливий і цікавий матеріал для наукового дослідження, позаяк «у світі немає жодної мови, у лексиці якої не було б запозичень з інших мов, тому що ні один народ, носій і творець своєї мови, не живе ізольовано, відокремлено від інших народів» [Бурячок 1973, с. 121].

З точки зору наявності чи відсутності додаткових експресивно-емоційних значень запозичених слів усі вони можуть бути поділені на дві групи: 1) запозичення, засвоєні мовою (стилістичні можливості цих слів не пов'язуються вже з походженням їх), і 2) власне іншомовні слова, вони характеризуються чужорідністю звучання і форми, що зумовлює і деякі їх стилістичні особливості). Окремо стоять різні типи індивідуально-авторських запозичень (вони перебувають поза межами лексичного складу мови і відзначаються яскраво виявленим колом незвичності, екзотики, локальності).

Іншомовні слова – слова з інших мов, які, на відміну від запозичених слів, не засвоєні повністю мовою, що їх запозичила, усвідомлюються мовцями як чужорідні й зберігають ознаки свого походження [Українська мова. Енциклопедія 2004, с. 230].

Значущість процесу запозичення іншомовної лексики до української мови привернула велику увагу до нього з боку багатьох дослідників в кінці XX – на початку XXI ст. Зокрема, освоєння іншомовних запозичень у наукових терміносистемах досліджують О. Лисенко, Г. Сергєєва; питання словотвірної адаптації запозичень є об'єктом уваги С. Рижикової,

Л. Чурсіної; Д. Мазурик, О. Стишов і О. Тодор розглядають запозичення як ефективний сучасний спосіб збагачення лексичного складу мови; В. Сімонок проаналізувала лексико-семантичну рецепцію іншомовної лексики в українській мовній картині світу [Сімонок 2002]; Л. Архипенко з'ясувала етапи і ступені адаптації іншомовні лексичних одиниць в українській мові [Архипенко 2005]; Ю. Молоткіна описала функціонально-стильову диференціацію новітніх запозичень [Молоткіна 2021] тощо.

В українській лінгвістиці на початку ХХІ ст. помітно зріс науковий інтерес до проблеми дослідження особливостей функціонування англіцизмів. Зокрема, Н. Попова проаналізувала структурно-семантичні особливості новітніх лексичних запозичень з англійської в українську мову (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.) [Попова 2002]; Г. Сергєєва обстежила англомовні запозичення в українській правничій термінології [Сергєєва 2002]; Я. Битківська окреслила тенденції засвоєння і розвитку семантики англіцизмів у сучасній українській мові на матеріалі ЗМІ [Битківська 2008] тощо.

Англіцизм, англізм – різновид запозичення: слово, його окреме значення, вислів тощо, які запозичені з англійської мови або перекладені з неї чи утворені за її зразком. Англіцизм переважно усвідомлюється мовцями як чужорідний елемент і зберігає ознаки свого походження: фонетичні (*джем, імідж, менеджер*), словотвірні (*смокінг, маркетинг*), семантичні (*яструби* ‘політики, прихильники жорсткого агресивного курсу у різних країнах’) [Українська мова. Енциклопедія 2004, с. 26].

Основними фонетико-словотвірними ознаками англіцизмів є:

- 1) звукосполучення [дж]: *джаз, джемпер, джсек-пот*;
- 2) звукосполучення [ай], [ей]: *хокей, тролейбус, інсайд, гайморит*;
- 3) суфікс -инг (-ing): *пудинг, кемпінг, мітинг* [Філон 2010, с.219].

Лексичні запозичення з англійської мови в українську почали проникати пізніше, ніж із французької чи німецької, головним чином у ХІХ ст.; засвоювалися вони переважно через польську, німецьку й російську мови. Кінець ХХ ст. – переломний момент історії української мови, який характеризується двома процесами: розширення сфер вживання української мови у зв'язку з набуттям нею реального статусу державної; збільшення питомої ваги іншомовних елементів в активній лексиці, причиною якого є посилення взаємодії з країнами Заходу [Чернікова, Смілик 2009, с. 129].

Н. Попова виокремила такі лексико-семантичні групи англіцизмів: суспільно-політична, економічна, інвестиційна, фінансова, банківська, зовнішньоекономічна лексика, лексика бізнесу та ринку, маркетингу, торгівлі, технічна, наукова, музична, культурна, спортивна, побутова [Попова 2002, с. 70].

На думку О. Стишова, англійська мова та її американський варіант є найголовнішим джерелом поповнення і збагачення лексичної системи української мови кінця ХХ – початку ХХІ століття. «Тому

серед нових іншомовних слів в українській мові названого періоду істотно домінують англіцизми та американізми, тобто слова і фразеологізми, а також кальки та одиниці, утворені за їх взірцями (десь 80–82%)» [Стишов 2019, с. 104–105].

Л. Чернікова та Т. Смілик зауважили, що внаслідок українсько-англійських мовних контактів наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття наша мова урізноманітнілась запозиченнями для різних сфер діяльності: у засобах зв'язку та ЕОМ – це *роумінг, банер, онлайн*, в науці, культурі та освіті – *перформанс, коледж, тендер*, до молодіжних субкультур потрапили такі слова, як *ді-джей, чил-аут*, ЗМІ почали використовувати *інтерв'юер*, програма в стилі «*лайф*», *копірайтер* тощо [Чернікова, Смілик 2009, с. 129]. «Новітні англізми входять до української мови, поступово стають зрозумілими та зручними для її носіїв і все частіше вживаються в мовленні українців, особливо молоді, наприклад: *девайс, ейчар, кеи, лунер, пікапер, фейк...*» [Боярова 2015, с.142].

І. Лобачова виділяє дві групи англіцизмів за їх функціями в українській мові: 1) слова, що називають нові поняття або явища, які з'явилися водночас із новими реаліями сучасного життя (*бейбі-бокс, криптовалюта, блогер, гуглити, постити, фітнес, хостел, промоутер, флешмоб, фрілансер*); 2) англіцизми, без яких українська мова цілком може обійтися (*дивайс, булінг, фідбек, фейк, лайфхак, чайлдфрі, дігер, барбер, хайп* тощо) [Лобачова 2021, с.152].

Зміна життєвих пріоритетів, на які впливають політичні та економічні чинники, а також основні напрямки розвитку держави на сучасному етапі знаходять своє відображення у мові. Англійські слова настільки прижилися і засвоїлися у нас, що невдовзі можна буде говорити про такий собі новий варіант «української мови». Саме про нього і пише В. Радчук, пронижуючи майбутню долю нашої мови. Він також називає причини цього явища: «...комп'ютеризація, потяг до міжнародних стандартів, ділового партнерства, до науки й освіти Заходу, передове товаровиробництво в англійських країнах, лідерство англійської мови як міжнародної» [Радчук 2002, с. 39].

Хоча англійські запозичення якоюсь мірою збагачують нашу мову, проте дослідники побоюються надмірного їх впливу, який «затінює» державну мову, адже з приходом нового матеріалу для вивчення прийшли нові проблеми: тепер реєстру тлумачного чи орфографічного словника української мови недостатньо, адже з кожним роком його необхідно збільшувати, враховуючи всі можливі запозичення. У цьому зв'язку А. Таран, досліджуючи нові англізми в українській мові як відображення розвитку ІТ-освіти, зауважує, що «їх кодифікація в нормативних словниках передбачає «випробовування» мовною практикою: з'ясування трансферу лексичного значення (звуження, розширення, комбінації семантичних модифікацій значення), усталення граматичної форми і семантичних зв'язків з іншими словами» [Таран 2024, с.50].

Однак коли слова з чужої мови вживаються бездумно, безсистемно, коли перекручується їх

зміст і спотворюється звукове оформлення, це засмічує мову, перетворює її на мішанину власних слів і варваризмів, які мали б бути вжиті лише в деяких специфічних соціальних різновидах. Ю. Молоткіна вважає, що молоді люди часто вживають англіцизми з метою «осучаснення» тексту, тому що серед молоді побутує думка ніби вони звучать краще. Дослідниця також звертає увагу на так званих «пересічних громадян», які, звикнувши до одного стилю життя, несвідомо чи свідомо передають його іншим [Молоткіна, 2016, с. 119]. Ці дві думки пояснюють нам ще одну причину прагнення підлітків успадкувати англійські запозичення: українська молодь спілкується з американською або навіть просто бачить її ідеалізований для соціальних мереж спосіб життя, у них з'являється бажання спробувати щось нове, змінити своє життя на таке ж «ідеальне», як у американських підлітків, їм починає подобатись культура та самі люди, їх стиль.

Стилістична роль англійських слів у різних текстах неоднакова. У науковому, діловому і публіцистичному стилях вони часто виступають як терміни або входять до словосполучень термінологічного типу. Ці слова і словосполучення не мають стилістичного навантаження; єдине, що можна відзначити, – колорит офіційності, сухості, книжності, який створюється почасти цими компонентами мови.

Органічною сферою застосування термінологічної лексики англійського походження, до складу якої входить різногалузева наукова термінологія, професіоналізми тощо, є, в першу чергу, стилі: науковий, частково публіцистичний, а також офіційно-діловий стиль. Термінологічна лексика застосовується, як правило, у текстах названих функціональних стилів у своїй номінативній та дефінітивній функціях. Основна функція термінологічної лексики – номінативна, адже терміни називають спеціальні поняття з різних галузей людських знань.

Різноманітні функції виконують англіцизми і в системі художнього стилю. Терміни-англіцизми, крім свого прямого номінативного значення, набувають тут і додаткових стилістичних відтінків, а також експресивного забарвлення. Письменники користуються іншомовною лексикою як стилістично експресивним засобом мовної характеристики персонажа, чи прийомом, за допомогою якого досягається, залежно від характеру й способу його застосування, урочисто-піднесений або сатирично-знижений ефект.

У публіцистичному й художньому стилі іншомовні слова називають реалії (предмети і явища громадського життя, політичного ладу, господарського устрою) інших країн. Серед цих слів є не

лише загальномовні запозичення, а й різні екзотизми – слова або вислови, «запозичені з маловідомих, найчастіше неєвропейської мови і вживані для надання мові особливого колориту (напр.: *чурек, сакля, аул, махараджа, рикша, кулі, тамарджоба, селям алейкум*). З утратою етнічної ізольованості екзотизм стає звичайним іншомовним запозиченням (пор.: японські слова *дзюдо, ікебана, карате* та ін.)» [Українська мова. Енциклопедія 2004, с. 170].

У художніх і публіцистичних текстах часто вживаються вкраплення – варваризми. Це іншомовні слова, не властиві мові, якою написано текст; вони не запозичені з однієї мови в іншу, а «позичені» для одноразового використання з метою наближення читача до зображуваного. Часто служать засобом створення комічного ефекту, висміювання зловживань іншомовними словами. Іноді варваризмами називають лише ті слова, що трапляються у писемному мовленні в чужомовній графічній передачі (*veto, noto sapiens*). Уживаються також як заголовки літературних творів («*Boa constrictor*» І. Франка, «*Contra spem spero*» Лесі Українки, «*Persona grata*» М. Коцюбинського) і як вкраплення в їхні тексти [Українська мова. Енциклопедія 2004, с. 61].

В офіційно-ділових текстах рекомендується вживати іншомовні слова й терміни, які або одержали міжнародне визнання, або не мають еквівалентів у нашій мові (до міжнародних належать технічні, економічні, спортивні та інші терміни). Вживання іншомовних слів у цих текстах регламентується такими правилами: запозичення повинне бути необхідним (у нього в українській мові не має бути відповідників з тим самим обсягом значення). Так, наприклад, слід писати *підліток*, а не *тинейджер*, *купівля*, а не *шопінг*, бо ці пари слів тотожні за своїм значенням у загальнонародній мові (таким чином, іншомовне слово тут дублює українське).

Висновки. Отже, англійські запозичення, увійшовши разом із поняттями й адаптувавшись в українській мові, збагатили її словесний арсенал. Але надмірне захоплення ними, не вмотивоване ні номінативними, ні стилістичними міркуваннями, є свідченням низького рівня філологічної освіченості, недостатньої обізнаності з можливостями рідної мови.

Проведений у роботі аналіз студіювання англіцизмів підтверджує думку про необхідність кваліфікованого й критичного осмислення їх місця й ролі в українській мові. Успішне засвоєння запозиченої лексики сприяє розвитку пізнавальної, комунікативної, інтелектуальної, духовно-моральної, емоційної сфери носіїв мови.

Література

1. Архипенко Л.М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кін. XX – поч. XXI ст.): автореф. дис. ... канд. філол. наук; 10.02.01. Харків, 2005. 20 с.
2. Боярова Л.Г. Лінгвістичний аспект глобалізації. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2015. Вип. 40. С. 138–144.
3. Бурячок А.А. Лексика сучасної української літературної мови з погляду її походження. *Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія* / за заг. ред. акад. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1973. С. 101–150.

4. Лобачова І.М. Комунікативна спрямованість слів іншомовного походження в мовленні сучасної молоді. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 150–153.
5. Молоткіна Ю.О. Мовні та позамовні причини проникнення англіцизмів у сучасну українську мову. *Соціум. Документ. Комунікація*. 2016. Вип. 2. С. 112–124.
6. Муромцева О.Г. Розвиток лексики української літературної мови в другій половині XIX – на початку XX ст. Харків, 1985. 152 с.
7. Попова Н.О. Структурно-семантичні особливості новітніх лексичних запозичень з англійської в українську мову (90-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2002. 196 с.
8. Радзівська О.В., Рижкова С.В. Методичні аспекти опрацювання англіцизмів майбутніми вчителями-філологами в середній школі. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2018. Вип. 3 (84). С. 189–199.
9. Радчук В. Мова в Україні: стан, функції, перспективи. *Мовознавство*. 2002. № 2–3. С. 39–45.
10. Сергєєва Г.А. Англійські запозичення в українській правничій термінології: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2002. 250 с.
11. Сімонок В.П. Лексико-семантична рецепція іншомовної лексики в українській мовній картині світу: автореф. дис. ... д-ра філол. наук; спец. 10.02.01. Харків, 2002. 36 с.
12. Стишов О.А. Динаміка лексичного складу сучасної української мови. *Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб.* Біла Церква: Авторитет, 2019. 198 с.
13. Стишов О.А. Особливості розвитку лексичного складу української мови кінця XX століття. *Мовознавство*. 1999. №1. С. 7–21.
14. Таран А.А. Нові англізми в українській мові як відображення розвитку ІТ-освіти. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 34. Т. 2. С. 46–51.
15. Українська мова: Енциклопедія. 2-е вид., випр. і доп. Київ, 2004. 824 с.
16. Філон М.І., Хомік О.Є. Сучасна українська мова. Лексикологія. Частина 1: навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. 271 с.
17. Чернікова Л.Ф., Смілик Т.І. Англіцизми в сучасній українській мові. URL: <https://surl.li/mlnrxu>.

References

1. Arkhylenko L.M. (2005) Inshomovni leksychni zapozychennia v ukrainskii movi: etapy i stupeni adaptatsii (na materialy anhlitsyzmiv u presi kin. XX – poch. XXI st.) [Foreign Lexical Borrowings in Ukrainian Language: Stages and Degrees of Adaptation (based on materials of anthologies in the cinema press of the 20th – early 21st centuries).]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk; 10.02.01. Kharkiv. 20 s. [in Ukrainian].
2. Boiarova L.H. (2015) Linhvistychnyi aspekt hlobalizatsii [Linguistic Aspect of Globalization]. *Linhvistychni doslidzhennia*: zb. nauk. prats KhNPU im. H.S. Skovorody. Vyp. 40. S. 138–144 [in Ukrainian].
3. Buriachok A.A. (1973) Leksyka suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy z pohliadu yii pokhodzhennia [Lexicon of Contemporary Ukrainian Literary Cinema from the Perspective of its Origins]. *Suchasna ukrainska literaturna mova. Leksyka i frazeolohiia / za zah. red. akad. I.K. Bilodida*. Kyiv: Naukova dumka. S. 101–150 [in Ukrainian].
4. Lobachova I.M. (2021) Komunikatyvna spriamovanist sliv inshomovnoho pokhodzhennia v movlenni suchasnoi molodi [Communicative Orientation of the Influence of other People's Origin in the Speech of Contemporary Youth]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»: serii «Filolohiia»*. Ostroh: Vyd-vo NaUOA. Vyp. 12(80). S. 150–153 [in Ukrainian].
5. Molotkina Yu.O. (2016) Movni ta pozamovni prychyny pronyknennia anhlitsyzmiv u suchasnu ukrainsku movu [Linguistic and Extralinguistic Reasons for the Penetration of Anthologies into the Modern Ukrainian Language]. *Sotsium. Dokument. Komunikatsiia*. Vyp. 2. S. 112–124 [in Ukrainian].
6. Muromtseva O.H. (1985) Rozvytok leksyky ukrainskoi literaturnoi movy v druii polovyni XIX – na pochatku XX st. [The Development of the Lexicon of the Ukrainian Literary Language in the Second half of the 19th–Early 20th Centuries]. Kharkiv. 152 s. [in Ukrainian].
7. Popova N.O. (2002) Strukturno-semantychni osoblyvosti novitnikh leksychnykh zapozychen z anhliskoi v ukrainsku movu (90-ti rr. XX st. – pochatok XXI st.) [Structural and Semantic Features of New Lexical Borrowings from English into the Ukrainian Language (1990s – early 21st Century)]: dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Kharkiv. 196 s. [in Ukrainian].
8. Radzievska O.V., Ryzhkova S.V. (2018) Metodychni aspekty opratsiuvannia anhlitsyzmiv maibutnimy vchyteliamy-filolohamy v serednii shkoli [Methodological Aspects of the Study of Anglicisms by Future Philology Teachers in Secondary School]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka*. Vyp. 3 (84). S. 189–199 [in Ukrainian].
9. Radchuk V. (2002) Mova v Ukraini: stan, funktsii, perspektyvy [Language in Ukraine: State, Functions, Prospects]. *Movoznavstvo*. № 2–3. S. 39–45 [in Ukrainian].
10. Serhieieva H.A. (2002) Anhlomovni zapozychennia v ukrainskii pravnychii terminolohii [English-Language Borrowings in Ukrainian Legal Terminology]: dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Kharkiv. 250 s. [in Ukrainian].

11. Simonok V.P. (2002) *Leksyko-semantychna retseptsiia inshomovnoi lekspyky v ukrainskii movnii kartyni svitu* [Lexical and Semantic Reception of Foreign Vocabulary on the Ukrainian World Model]: avtoref. dys. ... d-ra filol. nauk; spets. 10.02.01. Kharkiv. 36 s. [in Ukrainian].
12. Styshov O.A. (2019) *Dynamika lekyschnoho skladu suchasnoi ukrainskoi movy. Leksykologhiia. Leksykohrafiia* [Dynamics of the Lexical Stock of Contemporary Ukrainian Language. Lexicology. Lexicography]: navch. posib. Bila Tserkva: Avtorytet. 198 s. [in Ukrainian].
13. Styshov O.A. (1999) *Osoblyvosti rozvytku lekyschnoho skladu ukrainskoi movy kintsia XX stolittia* [Peculiarities of the Development of the Lexical Warehouse of the Ukrainian Language in the Early 20th Century]. *Movoznavstvo*. №1. S.7–21 [in Ukrainian].
14. Taran A.A. (2024) *Novi anhlyzmy v ukrainskii movi yak vidobrazhennia rozvytku IT-osvity* [New Analyses in Ukrainian Movies as a Reflection of the Development of IT Education]. *Zakarpatski filolohichni studii*. Vyp. 34. T. 2. S.46–51 [in Ukrainian].
15. *Ukrainska mova: Entsyklopediia* [Ukrainian Language: Encyclopedia] (2004). 2-e vyd., vypr. i dop. Kyiv. 824 s. [in Ukrainian].
16. Filon M.I., Khomik O.Ye. (2020) *Suchasna ukrainska mova. Leksykologhiia* [Modern Ukrainian Language. Lexicology]. Chastyna 1: navchalnyi posibnyk dlia studentiv filolohichnykh spetsialnostei vyshchykh navchalnykh zakladiv. Kharkiv: KhNU imeni V.N. Karazina. 271 s. [in Ukrainian].
17. Chernikova L.F., Smilyk T.I. *Anhlytsyzmy v suchasni ukrainskii movi* [Anglicisms in the Modern Ukrainian Language]. URL: <https://surl.li/mlnrxu> [in Ukrainian].

THE PLACE AND ROLE OF ENGLISH BORROWINGS IN THE VOCABULARY OF THE UKRAINIAN LANGUAGE

Abstract. The article is devoted to the description and analysis of the role and place of English borrowings in the vocabulary of the Ukrainian language. The development of the vocabulary of the language at all stages of its existence is characterized by progression, which is expressed in the constant enrichment and improvement of the language as a whole, and its vocabulary in particular. Significant transformations in the political, economic, and cultural life of the country lead to changes in language policy, which leads to the replenishment of the lexical system of the language with new units that are borrowed along with new phenomena and concepts. Changes in the socio-political, state and economic system of Ukraine, changes in the predominant form of ownership, scientific and technical processes - all these events and processes continue and, regardless of their positive or negative significance for Ukrainian society, continue to be the reason for the borrowing of new words.

Lexical borrowings in the development of the Ukrainian literary language occupy an important place, since they actually constitute one of the most important factors in the development of every language that claims a high cultural level, a reflection of the state of intellectual, cultural, economic and political development of society.

At the present stage, the most powerful source of lexical borrowings in the Ukrainian language is English, in particular its American variant. Anglicisms denote concepts and objects of technology, navigation, military affairs, economics, finance, sports, art, etc. In connection with the rapid development of information and communication technologies the number of English words in our language is constantly increasing.

The topic of our scientific research is relevant, since the problem of studying borrowed vocabulary, in particular Anglicisms, remains one of the important tasks in the field of Ukrainian linguistics. The subject of the research is borrowings from English in Ukrainian. The purpose of the article is to outline the place and role of the analysis of Anglicisms in modern Ukrainian vocabulary. The goal is to solve the following tasks: 1) analyze the main ways and reasons for borrowing; 2) clarify the place and role of Anglicisms in the lexical system of the Ukrainian language.

The article uses an analytical-descriptive method to study English borrowings in structural and semantic aspects, as well as the most complete generalization and classification of linguistic facts.

As a result of the research, the authors conclude that borrowings from English into Ukrainian are significant, and also suggest carefully incorporating these linguistic units into the language, and where possible, using equivalents in Ukrainian.

Keywords: anglicisms, English language, Ukrainian language, the role of Anglicisms, factors of language development anglicisms.

© Венжинович Н., 2025 р.; © Полужин І., 2025 р.

Дата першого надходження рукопису до видання: 30.09.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 27.10.2025
Дата публікації: 30.12.2025

Наталія Венжинович – доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри української мови Ужгородського національного університету, Ужгород, Україна; natalie.venzhynovych@uzhnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0002-0230-4118>

Natalia Venzhynovych – Doctor of Philology, Professor, Head of the Ukrainian Language Department, Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine; natalie.venzhynovych@uzhnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0002-0230-4118>

Іван Полужин – доктор філософії (PhD) в галузі філології, доцент кафедри прикладної лінгвістики Ужгородського національного університету; ivan.poliuzhyn@uzhnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0003-2167-8526>

Ivan Poluzhyn – PhD in Philology, Associate Professor of the Applied Linguistics Department, Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine; ivan.poliuzhyn@uzhnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0003-2167-8526>